

Van zorgplicht tot groeiplaats: keuzes bepalen boomwaarde bij Nationale Boomverzorgingsdag

Op vrijdag 27 maart vond de Nationale Boomverzorgingsdag plaats, verzorgd door IPC Groene Ruimte. Bezoekers konden in drie workshops rondes zelf hun programma samenstellen, waarbij thema's als zorgplicht, de groeiplaats, het nieuwe Handboek Bomen en groene data voorbij kwamen. Vakblad Boomzorg was aanwezig en neemt jullie mee in een greep van de workshops.

Auteur: Manon Botterblom

BODEM & BODEMBIOLOGIE

juridisch om het voorkomen van een onrechtmatige daad. Wel werd gewezen op de rol van de Omgevingswet, waarin wél een algemene zorgplicht is opgenomen. Deze richt zich op het voorkomen van schade aan de fysieke leefomgeving.

Groeiplaats als basis voor succes

In de workshop van Dirk Doornenbal van Nationale Bomenbank stond de groeiplaats centraal. De kern van zijn verhaal: een goede boom begint bij de basis, en dat is de bodem. Daarbij gaat het om een samenspel van fysieke, chemische en biologische factoren. Zonder voldoende zuurstof, water, voedingsstoffen en wortelruimte komt een boom simpelweg niet tot ontwikkeling.

Doornenbal benadrukte dat ontwerp en inrichting vaak nog te veel vanuit techniek of bovengrondse eisen worden benaderd. Terwijl juist de ondergrond bepalend is voor de levensduur van een boom. In de praktijk leidt een gebrek aan ruimte of een slechte bodemstructuur tot bomen die klein blijven of in slechte conditie verkeren.

De deelnemers hoefden niet alleen te luisteren. In het tweede deel van de workshop mochten zij zelf aan de slag met een casus, waarbij ze een advies opstelden voor de inrichting van een groeiplaats op een versteende parkeerplaats. Daarmee werd duidelijk hoe complex de afwegingen in de praktijk zijn en hoeveel factoren daarbij samenkomen.

Substraatkeuze vraagt om onderbouwing

Joeri Faas van Heicom ging in op de keuze voor groeiplaatsmedia. Volgens hem is de tijd van "een kuub zwarte grond" voorbij. Voor iedere situatie, van lichtbelaste groenvakken tot zwaarbelaste stedelijke locaties, zijn andere eisen nodig.

De keuze voor een substraat hangt samen met factoren als belasting, waterhuishouding en beschikbare ruimte. Daarbij spelen ook

civieltechnische eisen een rol, bijvoorbeeld als verharding moet worden gedragen. Het juiste substraat zorgt voor voldoende lucht en water in de bodem, wat essentieel is voor wortelontwikkeling.

Faas benadrukte dat niet alleen het product, maar ook de verwerking bepalend is voor het eindresultaat. Een goed ontworpen groeiplaats kan alsnog slecht functioneren als deze verkeerd wordt aangelegd.

Boomwaarden behouden en uitbouwen

Joost Verhagen (Cobra Groeninzicht), ook wel bekend als de Boominee, neemt de bezoekers mee in de waarde van bomen, met nadruk op het onderscheid tussen subjectieve en objectief meetbare waarden. Waar beleving en gebruik moeilijk in cijfers zijn te vatten, zijn ecosysteemdiensten dat steeds beter. Denk aan CO₂-opslag, waterberging, schaduwwerking en luchtzuivering.

Verhagen liet zien dat deze ecosysteemdiensten in toenemende mate worden gekwantificeerd, bijvoorbeeld op basis van kroonvolume of biomassa. Daarmee ontstaat een rekenkundige onderbouwing van de bijdrage van bomen aan klimaatadaptatie en leefbaarheid. Tegelijkertijd wringt dat met de praktijk. Bomen krijgen vaak een beperkte groeiplaats mee, waardoor het potentiële kroonvolume, en daarmee de ecosysteemdiensten, niet worden gehaald. Ontwerpkeuzes, ondergrondse beperkingen en regelgeving spelen daarin een grote rol.

Volgens Verhagen vraagt dit om een andere benadering in het vak. Niet uitgaan van wat past binnen de beschikbare ruimte, maar eerst bepalen wat een boom op lange termijn moet kunnen leveren. Vanuit die opgave volgt vervolgens de benodigde groeiruimte en inrichting. Dat vraagt om scherpere keuzes in ontwerp en uitvoering.

De dag werd afgetrapt met een plenaire sessie die in het teken van zorgplicht stond. Een begrip dat breed wordt gebruikt in de sector, maar juridisch minder eenduidig blijkt dan vaak wordt aangenomen, volgens Jan Winter en Ronny Sprong. In een interactieve sessie namen Winter en Sprong de aanwezigen mee in de herkomst en betekenis van het begrip. Zo is zorgplicht niet letterlijk als term terug te vinden in het Burgerlijk Wetboek, maar draait het

‘Een goede boom begint bij de basis, en dat is de bodem’

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!